

लोक सेवा आयोग
नेपाल कृषि सेवा, प्लान्ट प्रोटेक्सन, एग्रोनोमी, हर्टिकल्चर, फिसरिज, एगू. एक्सटेन्सन, स्वायल साइन्स,
एगू. इको.एण्ड मार्केटिङ्ग, भेटेरिनरी र लाइभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेण्ट समूह,
राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, नायव प्राविधिक सहायक वा सो सरह पदको खुला प्रतियोगितात्मक
परीक्षाको पाठ्यक्रम
परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. यस पाठ्यक्रमलाई दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।

भाग	परीक्षा	विषय	अङ्क भार	प्रश्न संख्या	समय	परीक्षा प्रणाली	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क
१	लिखित	खण्ड (क) सामान्य विषय (सबै समूहका लागि अनिवार्य)	५०	२५	३५ मिनेट	वस्तुगत बहुउत्तर	१००	४०
		(खण्ड ख) समूह सम्बन्धी विषय (प्रत्येक समूहका लागि छुट्टाछुट्टै)	५०	२५				
२	अन्तर्वार्ता						२०	

२. पाठ्यक्रमको कुनै खण्डमा एकाइ र प्रश्न संख्या छुट्याइएकोमा सोही वमोजिम र यसरी नछुट्याएकोमा यथासम्भव सबै एकाइबाट प्रश्नहरू सोधिनेछन् ।
३. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनसक्नेछ ।
४. वस्तुगत बहुउत्तर (Multiple Choice) प्रश्नहरूको उत्तर सही दिएमा प्रत्येक सही उत्तर बापत २ (दुई) अङ्क प्रदान गरिनेछ भने गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अर्थात् ०.४ अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
५. यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ (तीन) महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा रहेको सम्झनु पर्दछ ।
७. लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
८. पाठ्यक्रम लागू मिति - २०५८/९/१७

लोक सेवा आयोग
नेपाल कृषि सेवा, प्लान्ट प्रोटेक्सन, एग्रोनोमी, हर्टिकल्चर, फिसरिज, एगू. एक्सटेन्सन, स्वायल साइन्स,
एगू. इको.एण्ड मार्केटिङ्ग, भेटेरिनरी र लाइभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेण्ट समूह,
राजपत्र अनर्कित द्वितीय श्रेणी, नायव प्राविधिक सहायक वा सो सरह पदको खुला प्रतियोगितात्मक
परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड (क) सामान्य विषय (सबै समूहका लागि अनिवार्य)

प्रश्नसंख्या :- २५

अङ्क :- ५०

१. नेपालको अर्थतन्त्रमा कृषिक्षेत्रको महत्व ।
२. नेपालको भौगोलिक विविधता सुहाउँदो अन्नबाली, औद्योगिकबाली, फलफूल, तरकारी, पशुपंक्षी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम ।
३. कृषि विभाग/पशु सेवा विभागको वर्तमान संगठनात्मक संरचना ।
४. कृषि विकास कार्यक्रममा संलग्न विभिन्न निकायहरूको योगदान ।
५. जिल्ला र सेवाकेन्द्र/उपकेन्द्र स्तरीय Profile तयार गर्ने तरिका र यसको महत्व ।
६. आधुनिक कृषि प्रविधि प्रयोगबाट वातावरणमा पर्ने प्रभाव ।
७. कृषक समूह गठन तथा परिचालन ।
८. कृषि विकासमा महिला कृषकको भूमिका र महिला कृषक विकास कार्यक्रम ।
९. कृषि उपज बढाउन बजारको भूमिका ।
१०. नेपालमा कृषि/पशु विकासका समस्याहरू तथा समाधानको लागि अनुसन्धानको महत्व ।
११. कृषि विकासमा गैरसरकारी, निजी एवं सरकारी निकायहरू बीचको अन्तरसम्बन्ध ।
१२. कृषि/पशु प्रसारमा उपयोग गरिने विभिन्न प्रसार तरिकाहरू र तिनको तुलनात्मक फाइदा र कमजोरीहरू ।
१३. कृषि विकास र विकेन्द्रीकरण ।
१४. कृषि विकास र सहकारीकरण ।

खण्ड (ख) प्लान्ट प्रोटेक्सन समूह सम्बन्धी विषय

प्रश्नसंख्या :- २५

अङ्क :- ५०

१. नेपालका प्रमुख बालीहरूमा लाग्ने प्रमुख रोग, कीरा एवं भारपातको लक्षण, कारण तथा रोकथामका उपायहरू ।
२. बाली कटानी पछि रोगकिराबाट हुने नोक्सानी कम गर्ने उन्नत प्रविधिहरू ।
३. उन्नत मौरी किरा पालन तरिका ।
४. उन्नत रेशम खेती तरिका ।
५. उन्नत च्याउ उत्पादन तरिका ।
६. खेतबारीमा सामान्यतः पाइने रोग किराका प्राकृतिक शत्रुहरू र तिनको संरक्षण विधि ।
७. बाली संरक्षणमा Plant Quanantive को महत्व र चालु कार्यक्रमका विशेषताहरू ।
८. नेपाल प्रयोग हुने प्रचलित रासायनिक विषादिहरू र तिनको तुलनात्मक विषाक्तता (Toxicity) ।
९. हाल प्रतिबन्धित विषादिहरू ।
१०. कृषि प्रसारमा Agro-vet को भूमिका र तिनको Licensing प्रक्रिया ।
११. रोगकिरा तथा भारपातको नमूना संकलन गर्ने तरिका र तिनको संरक्षण विधि ।
१२. रोग किरा सर्भेक्षण (Survey/surveillance) तरिका, बाली उत्पादनमा बाली संरक्षणको महत्व तथा यसबारे आइ.पि.एम. (IPM) को भूमिका

((समाप्त))